

**Mărturisitor pentru Ortodoxie
și martir pentru neam
– Protopopul Aurel Munteanu (1882-1940) –**

Pe 10 septembrie 2020 se împlinesc 80 de ani de la martiriul Protopopului Aurel Munteanu. Reculegându-te lângă mormântul lui, care se află în fața „Catedralei Moșilor” din Huedin zidită de el, îți trec prin minte multe gânduri sfinte. Întâi de toate îți aduci aminte de cuvântul Mântuitorului: *„Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri”* (Matei 10, 32-33).

Apoi tradiția liturgică a Bisericii ne oferă un tropar cu mari profunzimi: *„Luptătorilor pentru Ortodoxie, ca niște îngerești trâmbițe, ați înviorat în suflete îndrăznirea mărturisirii drepte credințe și, ca niște înțelepți propovăduitori, pe popor l-ați hrănit cu dreaptă și luminată învățătură. Mari au fost ostenele lucrării voastre; mare și osârdia propovăduirii; mare a fost și rodul luptei voastre drepte, pururea pomeniților ostași ai lui Hristos”¹.*

Martirul Aurel Munteanu, protopop de Huedin, a fost un ostaș a lui Hristos și, așa cum a consemnat Ministerul Afacerilor Străine, a fost omorât bestial: *„În plină zi,*

¹ *Mineiul pe octombrie*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2004, p. 296.

în mijlocul orașului și în văzul mulțimii care vocifera, asasinii l-au trântit la pământ, l-au bătut cu pumnii și ciomegele, i-au smuls părul și barba cu carne cu tot, iar unul dintre ei i-a înfipt un par în gură până a ieșit prin ceață”².

Atrocități au avut loc și-n alte localități: la Trăznea au fost uciși 100 de români, la Ip au fost asasinați 155 de români și-n alte localități un număr mai mic. Aceste lucruri le amintim nu pentru a-i învrăjbi pe oameni, pentru că românii cu celelalte naționalități au trăit în pace, ci cu dorința de a-i face să trăiască în bună înțelegere și asemenea lucruri să nu se mai întâmple. Și apoi, Sfântul Apostol Pavel ne cere să ne aducem aminte de ei: „*priviți cu luare-aminte, zice el, cum și-au încheiat viața și urmați-le credința*” (Evrei 13, 7).

Spiritul misiunii Bisericii Ortodoxe, ne spune Profesorul Teodor M. Popescu, e unul irenic: „*Biserica Ortodoxă nu caută să impună nimănui autoritatea, ea nu cere nimănui puterea, ea cere tuturor unire în credință, de unii schimbată, de alții uitată. Ea nu cere nimănui nimic, nici măcar să sufere cu ea și pentru ea; se oferă tuturor credința sa încercată în foc, credința de altă dată a tuturor, ea nu dorește să poruncească nimănui și să umilească nici un creștin; ea dorește să-i poată auzi pe toți zicând ca vechii creștini: «să ne iubim unii pe alții, ca într-un gând să mărturisim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh»”³.*

Teologul Georgios Mantzaridis subliniază faptul că „*adevăratul creștin nu recurge la violență, nici nu*

² VASILE PUȘCAȘ, *Dictatul de la Viena, Transilvania și relațiile româno-ungare (1940-1944)*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2020, doc. 26, p. 326.

³ TEODOR M. POPESCU, *Biserica mărturisitoare*, Editura „Credința Noastră”, București, 1995, Coperta 4.

răsplătește răul cu rău. Chiar și când se află în pericol ca persoană, cu toate că are dreptul să se apere, preferă să fie rănit decât să rănească”⁴.

Protopopului Aurel Munteanu i s-a dat sfatul să se retragă din Huedin atunci când s-a retras armata română și autoritățile, și el n-a voit. A rămas cu preoții lui și cu enoriașii lui. Până în capăt și-a făcut misiunea de părinte și de păstor.

Referitor la locul unde se găsește acum sufletul său de martir, citim în cartea Apocalipsei că atunci când Mielul „a deschis pecetea a cincea, am văzut sub jertfelnic sufletele celor îngenuncheați pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia pe care au dat-o și strigau cu glas mare și ziceau: Până când, Stăpâne sfinte și adevărate, nu vei judeca și nu vei răzbuna sângele nostru față de cei ce locuiesc pe pământ? Și fiecăruia i s-a dat câte un veșmânt alb și li s-a spus să stea în tihnă, încă puțină vreme, până când vor împlini numărul și cei împreună-slujitori cu ei și frații lor, cei ce aveau să fie omorâți ca și ei” (Apocalipsa 6, 9-11).

Ancheta pământească și judecata omenească a asasinării Părintelui Protopop Aurel Munteanu au fost relative. Chiar un istoric maghiar recunoaște că „anchetatorii au început demersuri împotriva făptașilor, încă sub administrația ungară, dar pedeapsa primită a fost simbolică”⁵.

Bunul Dumnezeu și credincioșii ortodocși realizează profunzimea dramelor ce au avut loc și, după îndemnul Sfântului Pavel, încearcă să urmeze credința martirilor. N-am dori să fie o afirmație lipsită de pioșenie

⁴ *Morala Creștină*, vol. II, Editura Bizantină, București, 2006, p. 374.

⁵ ABLONCZY BALÁZS, *Transilvania reîntoarsă, 1940-1944*, Editura Institutul European, Iași, 2014, pp. 75-76.

comparația pe care o facem: lumea este mântuită prin jertfa Domnului Hristos, iar Țara își întemeiază realizările pe jertfa martirilor.

Noi, aducându-ne aminte de jertfa lor, de jertfa Părintelui Aurel Munteanu, încercăm să fim și noi mai jertfelnici. Realizăm că nici un lucru bun nu se face fără jertfă. Pentru toate faptele mici sau mari trebuie să pui suflet.

Cuviosul Paisie Aghioritul, sfânt contemporan nouă, constată o lipsă a omului contemporan⁶. Pe oamenii contemporani îi împarte în trei categorii: oamenii duhovnicești, oamenii activi și tinerii elevi și studenți. Oamenii duhovnicești caută să se sfințească cu cât mai puțină osteneală, mirenii din câmpul muncii să scoată cât mai mulți bani fără să lucreze, iar elevii și studenții să ia note mari fără să învețe. Toate acestea trei sunt cu neputință. Ca să-ți sfințești viața trebuie să te nevoiești, ca să câștigi mult trebuie să muncești iar ca să iei note mari trebuie să înveți. Nimic nu se poate realiza fără jertfă.

Împlinindu-se 80 de ani de la martiriul Protopopului Aurel Munteanu, tânărul istoric Mircea-Gheorghe Abrudan ne pune la îndemână o lucrare valoroasă, despre viața și supliciul acestuia. Pe autor îl felicităm, iar cititorilor le dorim o lectură cu mult folos duhovnicesc care să-i convingă de valoarea jertfei.

†ANDREI

*Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului*

⁶ CUVIOSUL PAISIE AGHIORITUL, *Cuvinte duhovnicești*, vol. I, Editura Evanghелиsmos, București, 2003, p. 248.